

REALIZAREA INTEROPERABILITĂȚII CU ALIAȚII DIN NATO ÎN DOMENIUL MANAGEMENTULUI APĂRĂRII ÎNTRE REALITATE ȘI DEZIDERAT

Gl.lt.(r)prof.univ.dr. MARIN ILIE

Departamentul Regional de Studii pentru Managementul Resurselor de Apărare,
Brașov din Universitatea Națională de Apărare „Carol I”

Abstract

The approach of interoperability and compatibility among the Armed Forces of NATO countries, is usually accomplished by taking into account logistics, as well as, the conceptual and operational domains. Therefore the aim of this scientific communication is the investigation of the operability concept within the modern and integrated management practiced in NATO.

The conclusion to be drawn is that interoperability plays an important role in all domains but without managerial interoperability the concept of management per se cannot be used in other fields.

Decizia politică majoră a statului nostru de a opta pentru ca România să devină membră cu drepturi dar și obligații depline a Alianței Nord-Atlantice, a fost consecința unei detaliate analize a schimbărilor produse la finalul deceniului al nouălea din secolul trecut, a consecințelor acestora manifestate în perioada de tranziție, parcursă în modalități diferite de întreaga lume, a mediului de securitate regional, european și mondial în plină modificare precum și a noilor vulnerabilități și amenințări la adresa securității naționale și internaționale dintre care pe primul loc se situează terorismul, care în mod firesc și evident afectează și țara noastră.

Fără patetisme și evitând a ne hazarda în aserțiuni fără suport, putem să afirmăm că momentul aderării din 2004, a fost unul cu adevărat istoric, pentru că odată cu el a fost marcată reorientarea fundamentală a întregii noastre politici interne și externe, către valorile democratice occidentale, proces care va continua și într-o oarecare măsură și va adânci și diversifica, după accederea României la UE, la începutul anului 2007.

Considerăm ca demne de remarcă măsurile luate de conducerea politico-militară a României în perioada care a precedat aderarea, dintre care cea mai importantă în opinia noastră este participarea îndelungată (zece ani) la Parteneriatul pentru Pace, timp în care am fost permanent alături de actualii noștri aliați, astfel încât multe dintre conceptele, procedurile și mentalitățile din NATO erau deja valori însușite în Armata României, urmând ca ele să fie amplificate în procesul dificil al integrării care este în curs și care se va întinde pe un segment semnificativ ca durată, până când interoperabilitatea, compatibilitatea, și interschimbabilitatea vor fi realizate, în concordanță cu posibilitățile noastre, și cerințele Alianței.

Realizarea interoperabilității este o permanență la toate nivelurile din armată, datorită necesității asigurării condițiilor de a acționa în cooperare cu aliații indiferent de entitatea implicată și de specificul misiunii îndeplinite în comun.

În analiza noastră am pornit de la o constatare privitoare la domeniile în care se vorbește de interoperabilitate (concepțional, acțional și logistic) din care credem că lipsește cel mai important, managementul, de care finalmente depind celelalte.

În măsura în care un management performant modern și integrat se constituie în principala premisă a reușitei unei acțiuni, empirismul, tradiționalismul și conservatorismul, sunt tot atâtea motive de eșec, sau în cel mai fericit caz, de imposibilitate de acționa eficient și sinergic cu forțe similare ale aliaților.

Am investigat în perioada anterioară elaborarea temelor predate la Departamentul Regional de Studii pentru Managementul Resurselor de Apărare drumul lung parcurs de management de la empirism la știință iar concluzia majoră a amplului demers științific este indubitabilă: fiecare perioadă a avut propriul său management care răspundea cerințelor respectivei etape istorice însă de-abia în a doua parte a secolului XX și în debutul actualului secol putem vorbi de management ca știință de sinestătătoare cu tot ce presupune acest statut. Este aceasta și opinia unor specialiști recunoscuți în domeniu, potrivit cărora „... știința și practica managementului au cunoscut și cunosc în secolul XX și la începutul secolului XXI, o evoluție spectaculoasă, cu început deosebit în viața tuturor tipurilor de organizații”¹

Considerăm nefondată discuția purtată pe marginea acestei realități. Se eludează faptul că dacă nu ar întruni toate condițiile care să-i confere poziția de știință, managementul nu ar putea fi identificat la originea succeselor pe toate planurile ale societăților care-l practică după metode moderne, adecvat specificului fiecărei situații și în acord cu frecvențele schimbări pe toate planurile economic, politic, științific, militar etc.

Acceptând fără rezerve managementul ca știință apare cu atât mai normală preocuparea compatibilizării metodelor acestuia, utilizate în toate țările care compun un grup cu interese similare, deci inclusiv, dacă nu cumva în primul rând, în cadrul unei alianțe, în cazul nostru NATO.

Profesorul francez Hervé Couteau-Bégarie identifică managementul cu concepția și în acest sens afirmă „în strategie, la fel ca și indiferent care altă activitate umană, înainte de a se executa trebuie să se conceapă”, aserțiune din care rezultă primordialitatea managementului”²

Ce presupun interoperabilitatea și compatibilitatea managementului practicat în țările membre ale Alianței Nord Atlantice?

---

¹ V.Cornescu, I.Mihăilescu, S.Stanciu, Managementul organizației, Ed.All Beck, București, 2003, p.10.

² Hervé Couteau-Béganie, Tratat de Strategie, vol.I, Ed.U.N.Ap. „Carol I”, București, 2006, p.352.

În opinia noastră trebuie pornit de la înțelegerea și aplicarea unitară a conceptelor cu care se operează în managementul modern pentru că altfel se ajunge la rezultate neconforme așteptărilor pentru ca sistemul de referință criterial și noțional este defectuos receptat și implementat.

Considerând adevărata aserțiunea anterioară, nu trebuie să scăpăm din vedere faptul că și aceste concepte sunt într-o extrem de rapidă și profundă modificare. În acest sens ni se pare relevantă opinia generalului american Tommy Franks comandant al USCENTCOM, care în rezumatul său din 22 martie 2003 afirmă privitor la noua abordare a vechiului concept de Război Întrunit: „aceasta va fi o campanie unică în istorie, o campanie caracterizată prin elemente de șoc, surpriză, flexibilitate, folosirea muniției de precizie la un nivel neatins până în prezent, folosirea unei forțe copleșitoare”³.

Am ales acest citat pentru densitatea ideilor și conceptelor noi pe care le conține dar nu trebuie să ne oprim aici, pentru că în același război din Irak, în locul operațiunilor gen „șochează și înspăimântă” s-a folosit o combinație a noilor mijloace ISR (Informații, supraveghere, cercetare) cu armele de mare precizie și tehnica de aviație îmbunătățită sau combinarea ISR cu Procesarea, Integrarea, Fluxul informațional în timp real și localizarea țintei, iar aceste exemple cred că sunt convingătoare pentru a susține ideea frecventelor apariții de noi concepte sau de reconsiderare a unora vechi.

Cu alte cuvinte interoperabilitatea și compatibilitatea privitoare la concepții sunt într-o dinamică alertă, cu care țările care compun Alianța trebuie să fie în acord total, mergând până la unele nuanțe care pot avea semnificații majore într-un context dat.

Un alt domeniu esențial este cel al dobândirii interoperabilității managementului acțiunilor militare în toate fazele de desfășurare a acestora: pregătire, desfășurare și perioada postconflict, care include operațiile de stabilitate.

Atât în perioada de Parteneriat pentru Pace, cât mai ales după anul 2004 când am devenit membrii NATO, am desfășurat împreună cu actualii noștri aliați, exerciții de mare amploare, misiuni multinaționale în diferite teatre de operații, cu accent pe cel de stabilitate iar modul în care au acționat comandamentele aliate ne-au dat imaginea întinderii și dimensiunilor interoperabilității manageriale, fără de care aceste structuri nu ar fi putut funcționa.

Din proprie experiență evidențiem dinamica prezenței noastre în Bosnia-Herțegovina, în cadrul operațiilor de stabilitate, indiferent cum s-au numit ele (IFOR, SFOR, ALTHEA) desfășurate începând cu martie 1996 și până astăzi.

La început am avut ezitări și la unele acțiuni cu totul simple, cum ar fi transferul de autoritate, stabilirea misiunilor în raport cu specificul unității noastre, dar mai ales am întâmpinat dificultăți la integrarea ofițerilor noștri în diferite comandamente aliate din zonă. După mai puțin de un an, la prima rotire a

---

³ Statul Major al Forțelor Terestre, Culegerea de lecții învățate, București, 2004.

contingentului, situația era deja alta, pentru că managementul pregătirii, deplasării, înlocuirii, stabilirii de noi misiuni, acțiunii ofițerilor în statele majore din Bosnia-Herțegovina, începea să capete fizionomie asemănătoare celui practicat de NATO a cărei parteneri eram la vremea respectivă.

La fel s-a întâmplat și în alte teatre de operații, în mod deosebit în Afganistan sub comandă NATO și în Irak în cadrul coaliției legal constituite pentru democratizarea acestei țări.

Participarea noastră încă de la început la războiul împotriva terorismului a necesitat de asemenea un management compatibil și interoperabil cu aliații sau ca membrii ai coalițiilor constituite în acest scop, pentru că numai astfel poate fi înțeles înaltul nivel la care trupele noastre și comandamentele în care suntem prezenți își îndeplinesc misiunile.

Cu toată aprecierea pentru modul în care ne-am străduit și reușit de cele mai multe ori să fim interoperabili cu aliații sau partenerii au fost și situații în care unele soluții au avut caracter de improvizație și în consecință de lipsă de valabilitate pe termen lung.

Vom prezenta un exemplu fără a-l comenta, pentru că prin el însuși el vorbește despre precaritatea unor măsuri luate sub presiunea timpului și pentru a ne îndeplini sarcina și atât, într-un domeniu nemijlocit legat de management cum este cel al comunicațiilor.

Loc.: Bosnia Herțegovina.

Eveniment: (det.OLANDA) subunitățile române integrate în structurile altor armate li se pun la dispoziție legăturile și conexiunile specifice acestor structuri. Detașamentul are o compunere eterogenă și subordonări diferite ale subunităților fapt ce poate conduce la un moment dat, la imposibilitatea comunicării și transmiterii ordinelor și dispozițiilor proprii.

Lecție învățată. Propunere: Asigurarea sistemului propriu de legături atât cu subunitățile dar și cu eșalonul superior din țară, independent de cele asigurate sau acceptate de structura în care sunt incluse elementele românești⁴.

Un aspect deosebit de relevant și frecvent întâlnit pe linia asigurării interoperabilității manageriale este cel legat de prevederile regulamentelor noastre care nu includ proceduri și situații prezente în documente similare ale aliaților.

Vom prezenta un exemplu din operația „Antica Babilonia”, IRAK din care rezultă că în asemenea situații, soluția este fie adăugarea la respectiva reglementare a unor noi prevederi, fie elaborarea uneia nouă sau adaptarea unui mod de acțiune cu aprobarea structurii care are în responsabilitate misiunea respectivă.

Evenimentul: Pe timpul desfășurării misiunilor de luptă permanente, B.812 I. a executat operații de luptă la distanță mare (150-200 km) cu forțe de nivel companie întărită. Conducerea unică a forțelor, a trebuit să fie organizată atât

---

⁴ Statul Major al Forțelor Terestre, Culegere de lecții învățate, București, 2004, pp.118.

pentru forțele rămase în campusul de bază cât și pentru cele care executau operația, situație care nu este prevăzută în regulamentele de luptă.

Lecția învățată: Comandantul constituie un „Grup de Comandă” cu care se deplasează și conduce operația la distanța de bază (tabără) batalionului, locțiitorul (șeful de stat major) rămânând să asigure controlul forțelor care execută misiunile de luptă permanente. Grupul de comandă care conduce operația poate să asigure conducerea forțelor dislocate în operația care execută simultan misiuni diferite, comandantul de batalion conducând din PC înaintat toate forțele, asigurând prin PC de asalt controlul celor ce acționează pe altă direcție (misiune)⁵.

În cazul acesta propunerea rezultată din evenimentul de mai sus a fost aprobată de Comandamentul Forțelor Terestre și a devenit executabilă.

Argumentele invocate, susținute de lecțiile învățate în teatrele de operații, credem că sunt suficient de convingătoare pentru concluzia că managementul în domeniul operațional trebuie făcut interoperabil cu cel din alte țări NATO, în caz contrar fiind imposibilă acțiunea eficientă desfășurată în comun.

Este de notorietate și axiomatic adevărul potrivit căruia logistica a fost, este și va continua să fie principiul vital în orice acțiune militară indiferent de amploare, forțe participante, proceduri utilizate, etc.

Managementul logistic a devenit din ce în ce mai important în perioada Parteneriatului pentru Pace și mai ales după accederea noastră în NATO, datorită elementelor nou apărute pe timpul desfășurării operațiilor cu participare multinațională.

Pe lângă faptul că în acest domeniu ne întâlnim cu situații neprevăzute mai frecvent decât în cel conceptual și operațional, acestea sunt de regulă mai greu de soluționat pentru că referindu-se, în primul rând la dotări de toate genurile, costurile sunt deosebit de mari și de aici diminuarea posibilității de a fi compatibili cu alte armate NATO.

Cunoaștem problemele generate de combustibilul unic, de parametrii tehnicii românești aflați sub cota aliaților și care o fac inaptă sau puțin utilizabilă în zone dificile din punct de vedere climateric, cum este deșertul și nu în ultimul rând, de managementul suportului și sprijinului logistic, solicitate de o misiune multinațională.

Vom prezenta în continuare, spre ilustrare, două lecții învățate din Irak și Afganistan pentru a vedea cât de important este managementul logistic în vederea îndeplinirii misiunilor dar și faptul că unele soluții sunt lipsite de consistență.

Loc. IRAK/Antica Babilonia, B 812 I

Evenimentul: Asigurarea logistică a misiunilor

Lecția învățată: Este necesară stabilirea clară a unei singure structuri care să asigure logistic detașamentul, înaintea introducerii în Teatrul de operații cât și pe timpul desfășurării misiunii.

---

⁵ Statul Major al Forțelor Terestre, Culegere de lecție învățată semestrul I/2005.

Structura logistică abilitată a asigura misiunea să poarte întreaga răspundere pentru asigurarea la timp și de calitate a bunurilor materiale.

Evaluarea suportului logistic să se facă de către eşaloanele superioare structurii care asigură logistic misiunea. Asigurarea logistică a detașamentului să nu afecteze unitatea de bază.

Să se studieze posibilitatea achiziționării unor produse în teatrele de operații în condiții avantajoase.

Structura care a analizat soluția propusă. Serviciul logistic: Este în curs de avizare dispoziția SMG ce reglementează responsabilitățile diferitelor structuri în realizarea sprijinului logistic⁶.

Și o a doua lecție învățată de B.26 I/Antica Babilonia, IRAK.

Evenimentul: Complexitatea misiunilor din Teatrul de Operații Irak cumulată cu mărimea Zonei de Responsabilitate face necesară mărirea numărului de mijloace blindate.

Lecție învățată: Dotarea celor două companii de infanterie cu mijloace blindate.

Structura care a analizat soluția propusă: Comandamentul 2 Operațional Întrunit: Înzestrarea subunităților de infanterie nu este oportună acum. Funcție de perspectiva redislocării, pe o perioadă mai îndelungată a acestor structuri în teatrul de operații din Irak, se va reanaliza necesitatea dotării cu tehnică de luptă specifică⁷.

O scurtă analiză a evenimentelor, lecțiilor învățate și soluțiilor propuse este semnificativă pentru ceea ce presupune realizarea interoperabilității pe linia managementului logistic, atât de important, vital cum prevede Doctrina Forțelor terestre, în toate bazele operațiilor: în pregătirea .... și post conflict.

Interoperabilitatea managerială în cadrul NATO este o necesitate derivată din misiunile îndeplinite în comun fie că este vorba de exerciții și simulări, fie că ne referim la operații în teatru indiferent de natura lor (de luptă, de stabilitate etc.) situație în care lipsa ei ar putea avea consecințe deosebit de grave.

M-am oprit în prezenta comunicare științifică asupra unui tip de interoperabilitate mai puțin studiat, cel privitor la managementul practicat în toate nivelurile Armatei României, din convingere că posibilitatea ..... în comun este asigurată nu numai de uzitarea aceluiași concepte, proceduri standard și materiale ci în primul rând de aplicarea la specificul fiecărei situații a unui mod unitar de a o gestiona, fiind aceasta expresia și rezultatul compatibilității și interoperabilității managementului modern, eficient și integrat existent între toate armatele țărilor care compun Alianța Nord-Atlantică.

Este în esență vorba de abordarea sistemică a managementului, unii renumiți autori fiind convinși că ea „creează managerului posibilitatea de a armoniza

---

⁶ Statul Major al Forțelor Terestre, Culegere de lecții învățate, sem. I/2005, pg.62.

⁷ Idem, pg.74.

performanțele tehnologice cu cele ale producției în vederea obținerii de produse și servicii capabile să satisfacă la timp un consumator din ce în ce mai exigent”⁸, În armată managerul este comandantul, producția este misiunea, produsele și serviciile sunt rezultatul îndeplinirii acestuia, iar consumatorul exigent este câmpul de luptă modern.

---

⁸ Ion Vasilescu, prof.univ.dr. coordonator ..., Eficiență economică și performanță managerială a Organizației, Ed.Economică, București, 2003, pg.14.

BIBLIOGRAFIE

1. Hervé Couteau-Bégarie, Tratat de strategie, vol.I, Ed.Universității Naționale de Apărare "Carol I", București, 2006.
2. Ion Vasilescu, prof.univ.dr. coordonator volum, Eficiența economică și performanța managerială a organizației, Ed.Economică, București, 2003.
3. V.Cornescu, I.Mihăilescu, S.Stanciu, Managementul organizației, Ed. All Beck, București, 2003.
4. Statul Major al Forțelor Terestre, Culegere de lecții învățate, București, 2004.
5. Statul Major al Forțelor Terestre, Culegere de lecții învățate sem.I/2005.